تلنگر

■ آنقدر قطعنامه بدهید تا قطعنامه‌دانتان پاره شود.
محمود احمدی نژاد/ آذر ۸۶ در سفر استانی به خوزستان

■ بارها درباره تحریم‌ها به مسئولان هشدار داده بودم اما به تحلیل‌هایم ایراد می‌گرفتند. قریب دو سال و اندی پیش نامه‌ای درباره تحریم‌ها نوشتم... در این نامه پیش‌بینی شده بود که روند تحریم‌های جدید به چه سمت و سویی خواهد رفت و چه مواردی را در بر خواهد گرفت. متأسفانه برخی دوستان در آن زمان به این‌گونه تحلیل‌ها ایراد می‌گرفتند. در چنان مظلومیتی بودیم که در داخل کشور نیز نمی‌توانستیم حرف خود را بزنیم. به ما می‌گفتند این چه حرفی است و چه نامه‌ای است که نوشته‌اید... می‌گفتند نمی‌توانند بانک مرکزی را بر اساس قوانین بین‌المللی تحریم کنند، ولی ما می‌گفتیم اینها متأسفانه خودشان واضع قوانین هستند و خودشان هم مرجع، هم قاضی و هم دادستان هستند.
علی اکبر صالحی، وزیر امور خارجه دولت دهم و رئیس سازمان انرژی اتمی در دولت یازدهم/ ایران/ ۲۳ بهمن ۹۲

■ تصور و شناخت نادرست دولت از نظام بانکی موجب اتخاذ تصمیمات غیرعلمی و غیرکارشناسانه شده است. این تصمیمات نظام پولی و بانکی را در خدمت بخش‌ها و فعالیت‌هایی قرار داده که در مواردی کاملاً روشن، نه تنها مغایر موازین شناخته شده است، بلکه مخالف اهداف عنوان شده خود دولت بویژه عدالت‌خواهی است. سیاست انبساط پولی دولت موجب شده است، نرخ رشد بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ به ترتیب به ۶۷،۱ و ۵۶،۱ درصد برسد. رقم مشابه در سال ۱۳۸۳ منفی بوده است. دارایی‌های خارجی نیز به همین ترتیب رشد بالایی را تجربه نموده است. نتیجه سیاست انبساطی پولی، افزایش پایه پولی (پول پرقدرت) در سال‌های ۸۴ و شش ماهه اول ۸۵ به ترتیب به میزان ۴۵،۹ و ۴۰،۵ درصد است. این رقم در سال ۱۳۸۳ برابر ۱۷،۵ درصد بوده است.
از متن نخستین نامه ۵۵ اقتصاددان برجسته به احمدی نژاد/ ۲۱ خرداد ۸۶/ آفتاب

■ در دوره هشت ساله دولت احمدی‌نژاد بیش از ۷۰۰ میلیارد دلار درآمد نفتی داشته‌ایم. مجموع درآمد نفتی کشور در ۷۰ سال منتهی به سال ۱۳۵۷ برابر با درآمد نفتی سال ۱۳۹۰ بود. در ۷۰ سال پیش از انقلاب مجموع درآمد نفتی کشور ۱۱۰ میلیارد دلار بود در حالی که در دوره احمدی‌نژاد تنها در سال ۱۳۹۰ درآمد نفتی کشور به ۱۱۰ میلیارد دلار رسید. با این حال افزایش شدید شکاف طبقاتی، شکل‌گیری یک طبقه رانت خوار نوکیسه، فساد الگوی مصرف، تناقض در سیاست‌های اعمالی و اعلامی، از بین رفتن رشد اقتصادی و رسیدن به رشد منفی و گسترش بی‌سابقه فساد اقتصادی در شریان‌های سیستم اداری و اقتصادی کشور را می‌توان از آفت‌ها و پیامدهای منفی دوره هشت ساله ریاست جمهوری احمدی‌نژاد دانست.
سعید لیلاز، اقتصاددان/ ۱۷ مرداد ۹۵/ عصر ایران

تک خبر

آمادگی برای تأمین زمین ۱۰۰ هزار واحد مسکن اجتماعی

مدیرکل امور نظارت عالی فنی طرح‌های سازمان ملی زمین و مسکن گفت: در تحقق اهداف طرح جامع مسکن این سازمان آماده تأمین زمین مورد نیاز برای ۱۰۰ هزار واحد مسکونی در قالب مسکن اجتماعی است. به گزارش پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی، فردین شاکری افزود: اولویت فعالیت این دفتر سازمان ملی زمین و مسکن در سال ۹۶ در سه بخش کمک به تکمیل مسکن‌های مهر، ابلاغ دستورالعمل طرح‌های مشارکتی به استان‌ها و اجرای تکالیف سازمان در طرح جامع مسکن است. وی گفت: شاید بیشترین زمان ما در سال ۹۵ برای رفع مشکلات مسکن مهر بود، زیرا که در بحث تأمین خدمات روبنایی و زیربنایی مناطقی که مشکلات خاص داشتند ورود کردیم و موفق شدیم مشکلات را حل کنیم با اینکه تأمین بخشی از خدمات زیربنایی برعهده دستگاه‌های دیگر بود.

تغییرات ملموس

روایت مردم از «تغییرات ملموس» در ۴ سال گذشته

هشتگ تغییرات - ملموس از آن دست هشتگ‌هایی است که مردم به بخش بخش زندگی خود اشاره می‌کنند و می‌گویند در دوره قبلی چگونه بوده و الان وضعیت به چه نحوی است.تغییراتی که براحتی قابل رؤیت است و نیازی به آمار و ارقام ندارد.بخشی از تغییراتی را که مردم در زندگی روزمره خود دیدند و توئیت کردند. بخشی از این توئیت‌ها را که با هشتک # تغییرات ملموس در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده، با هم می‌خوانیم:

■ تغییرات ملموس را فقط کسانی درک می‌کنند که بیمار در خانه دارند و دیگه مجبور نیستند برای یک دارو صد تا داروخانه رو بگردند. / **محمد آذریان پی**

■ تغییرات ملموس یعنی من و خیلی‌ها که از توسعه ایران دل بریده بودیم و قصد مهاجرت داشتیم با اقدامات روحانی دوباره به آینده ایران امیدوار شدیم./ **فاطمه سعید پوریان**

■ تغییرات ملموس می‌خوانم و ذوق می‌کنم، ما یاد گرفتیم که قدردان باشیم، ما یاد گرفتیم که می‌شه ذره ذره ساخت و رشد کرد، ما امید داریم./ **کیوان محمدی**

■ در دولت گذشته دو بار خیز برداشتم خانه بخرم یک بار دو برابر شد یک بار ۴۰ درصد افزایش یافت، اما در نهایت به خاطر ثبات این دولت بالاخره خریدم./ **میرناصر احمدی**

■ سال ۹۱ می‌خواستم لپ تاپ بگیرم در عرض چند روز دلار به طرز وحشتناکی گران شد. لپ تاپی که می‌خواستم حدود ۴۰۰ هزارتومان گرون شد./ **حمید ناطقیان**

■ رشد صنعت توریسم نشان میده نگاه مردم دنیا داره به ایران تغییر می‌کنه و دیگه مثل قبل همه فکر نمی‌کنند ما تروریست هستیم./ **مژده یاوری**

فقط به خاطر وزیر نفت و وزیر امور خارجه که گل کاشتن رأی می‌دهم./ **مریم مرادی**

■ در وضعیت فعلی کشور و با مشکلات اقتصادی جایی برای بی‌تجربگی، ائتلاف منابع و ظرفیت‌های کشور نیست./ **علی قدیری**

■ شاید درآمدها در این ۴ سال ۵ برابر نشد اما قیمت اجناس هم «الان یا الان» نشد و به یک ثباتی رسید. این یعنی ۸ ساله در حال جبران شدن است./ **زهیر موسوی**

تورم مواد غذایی در دولت گذشته ۵۱ درصد بود و این رقم اکنون کمتر از ۸ درصد است./ **سامان گلیان**

■ روحانی تورم دورقمی را یک رقمی و تعداد کشورهای دوست ایران را که یک رقمی بود سه رقمی کرد./ **محمد طاهایی**

■ یک بار زمین، یک بار ماشین، یک بار طلا و یک بار هم ارز ۳ برابر شدند، الان دیگه نمی‌شه به این راحتی پول دار شد و دیگران را به خاک سیاه نشاند./ **مراد احمدیان**

■ ۵۰ میلیارد دلار فایننس در راه ایران، نتیجه برجام است. قطعاً سرمایه گذاری خارجی باعث رونق کسب و کار در کشور است./ **رضا فومنی**

اقتصاددانان در گفت‌وگو با «ایران» از روند اقتصادی ۴ سال گذشته می‌گویند

مردم ریل‌گذاری مناسب اقتصاد را احساس می‌کنند

امرالله امینی: بسیاری نمی‌دانند چه ضرباتی به اقتصاد در دولت قبل وارد شده است

ریحانه یاسینی

«وقتی از تک رقمی شدن تورم مواد غذایی حرف می‌زنیم، از چه حرف می‌زنیم؟ در ابتدای فعالیت دولت احمدی‌نژاد یعنی سال ۸۴ قیمت هر عدد تخم مرغ ۵۵ تومان بود. در سال ۹۲ (پایان فعالیت دولت دهم) قیمت هر عدد تخم مرغ ۳۵۰ تومان شد. قیمت تخم مرغ اکنون حدود ۴۰۰ تومان است.» این جمله‌ها متعلق به یکی از پیام‌هایی است که در گروه‌ها و کانال‌های تلگرامی دست به دست می‌شود. تنور انتخابات هر روز در حال گرم‌تر شدن است و اقتصاد به اصلی‌ترین حوزه برای گروه‌های مختلف تبدیل شده و به شبکه‌های اجتماعی نیز راه یافته است. عده‌ای برای القای باور دروغ بودن آمار و ارقام اقتصادی تلاش می‌کنند و معتقدند سفره‌های مردم تغییر عجیب و غریبی نکرده، برای همین هیچ دستاوردی نیز حاصل نشده است. «ایران» برای روشن شدن ابعاد ماجرا، با اقتصاددانان و استادان دانشگاه گفت‌وگو کرده و آنها به زبان ساده و کوتاه، تأثیر شاخص‌های اقتصادی روی زندگی مردم و تغییرات اخیر را توضیح داده‌اند.

■ **محمد خوش چهره / استاد اقتصاد دانشگاه تهران**

به زندگی مردم در ادبیات اقتصادی سبد هزینه خانوار گفته می‌شود. یعنی افراد درآمدهایی و در مقابل آن هزینه‌هایی دارند که شامل پاسخگویی به نیازهای اساسی و پایه‌ای است. این نیازها هم در همه جای دنیا شناخته شده است و شامل هزینه مسکن، خوراک، پوشاک، بهداشت و درمان، آموزش و در کنار آن حمل و نقل و اگر چیزی بماند، برای تفریحات می‌شود. کل درآمد خانواده، بین این هزینه‌ها تقسیم می‌شود. اگر در یک اقتصاد اقلامی که در سبد خانوار است، تحت تأثیر قرار گرفته و قیمت آنها بالا برود به فشار هزینه می‌رسد و به معنای کاهش سطح رفاه است.

حالا ممکن است در دولتی منابع اقتصادی با نگاه بلندمدت بر زیربناها و زیرساخت‌ها مثل گسترش نیروگاه‌ها، بنادر و شبکه‌های ریلی و... تخصیص داده شوند. یا برای زیربناهای اجتماعی مثل گسترش آموزش و فضاهای آموزشی و... صرف شوند. در این صورت دولت می‌تواند کارنامه موفقی در مورد زیرساخت‌ها ارائه دهد ولی ممکن است اکثریت مردم تغییر در زندگی یا سطح قیمت‌ها نبینند یا کم ببینند. ممکن است مردم به اقدامات ظرفیت ساز اقتصادی که غیرمستقیم در رفاه نقش دارد، مثل گسترش نیروگاه‌ها، کمتر توجه کنند و توجه آنها به این باشد که اقلام داخل سبد خانوار، تغییرات زیادی نکرده است. اگر مردم در تهیه کالاهایی مانند شیر، گوشت، مرغ و مواد اصلی غذایی گشایشی احساس نکنند، احساسی در بهتر شدن اوضاع نیز نخواهند داشت. در حوزه مسکن نیز همین‌طور است. به رغم رکود بازار مسکن، حدود ۱۰ تا ۱۵ درصد افزایش قیمت اجاره داشته‌ایم و همین مسأله، در نظر مردم به‌عنوان نکته‌ای منفی برجسته می‌شود. اگر دولت می‌توانست اجاره‌ها را کنترل کند، تغییرات اقتصادی برای بسیاری از مردم ملموس می‌شد. به هر حال تأثیر شاخص‌ها بر سفره مردم اصلاً روالی سیاسی نیست و نباید با بازی‌های سیاسی تفسیر شود.

■ **امرالله امینی / استاد اقتصاد دانشگاه علامه‌طباطبایی**

یکی از مهم‌ترین شاخص‌ها، در تحلیل تغییرات رشد اقتصادی است. در زمانی که دولت یازدهم روی کار آمد، رشد ما حدود منفی ۵ درصد بود و الان حدود ۱۱ درصد رشد کرده است. این شاخص بسیار چشمگیر، مشخص و روشن برای اقتصاد است که اقتصاد از حالت رکودی کامل و پس رفت، با شتاب به سمت جلو حرکت کرده است. شاخص دیگر، شاخص نرخ ارز است. این شاخص تغییرات آن چنانی نکرده و ثباتی هم در نرخ ارز داریم. ارزش پول ملی نیز بعد از افت بسیار زیاد، دیگر تغییری نکرده است. به برخی از شاخص‌ها مانند نقدینگی نیز اضافه شده که اثرات زیادی روی قیمت‌ها نگذاشته است. بعد از این شاخص‌ها، مشکل فعلی، مشکل اشتغال است. با اینکه دولت خیلی تلاش کرده تعداد شاغلین را بیشتر کند، به خاطر انباشت بیکاران همچنان به این مشکل اضافه شده است. چرا که تولید در کشور ما صدماتی دیده و به این راحتی و در زمان کم نمی‌تواند حرکت کند. باید نقدینگی بالا رود و تکنولوژی بیاید و باید تولید سودآور و امن باشد. این کارهایی است که دولت از این پس باید انجام دهد. در شاخص‌های اصلی و کلان، دولت روحانی تغییرات بسیار زیادی به وجود آورده است. مردم نمی‌دانند چه ضرباتی به اقتصاد وارد شده بود و به خاطر همین مسأله، عده‌ای دستاوردهای مهم دولت را پوچ جلوه می‌دهند. نمی‌دانند ما چه پول‌هایی را غیر بهینه خرج کردیم و اقتصاد را با واردات چرخاندیم. چندین و چند سال جبران ضرباتی که اقتصاد خورده است، طول می‌کشد. اقتصاد هم مثل یک ساختمان، خراب کردنش بسیار راحت است اما برای درست کردنش زمان زیادی لازم است.

■ **هادی حق شناس/ کارشناس اقتصادی**

در اقتصاد شاخص‌هایی را داریم که این شاخص‌ها بیانگر روند تغییر زندگی مردم هستند و از طرفی دیگر با این شاخص‌ها می‌توان پیش‌بینی کرد که آینده اقتصاد رو به بهبود یا رو به وخامت است. به دو- سه عدد می‌توان اشاره کرد. در سال ۹۲، مردم تلاش می‌کردند که پول نقد نگه ندارند به این علت که تورم لحظه‌ای تأخیر می‌کرد. تورم نقطه به نقطه در شهریور ۹۲ به بالای ۴۵ درصد رسید و این تورم منجر شده بود که قیمت سکه تا ۲ میلیون تومان، قیمت ارز تا ۴ هزار تومان و قیمت مسکن و سایر دارایی‌ها افزایش پیدا کند. برای فهم تغییرات، سؤال این است: آیا در سال ۹۵، مردم به دنبال خرید دارایی‌هایی مثل سکه، ارز و زمین هستند تا ارزش پول‌شان حفظ شود؟ یا آیا قیمت سکه که الان حدود یک میلیون و ۲۰۰ هزار تومان است، تغییر محسوسی نسبت به قیمت سال ۹۲ نداشته است؟ آیا قیمت دلار که در دولت قبلی ۳ برابر زیاد شد و در این دولت، ۳۰۰ تا تک تومن زیاد شده، تغییر محسوس نیست؟ آیا قیمت نان یا بنزینی که نزدیک ۱۰ برابر افزایش پیدا کرد و حالا از آن تغییرات ناگهانی خبری نیست، تغییر محسوس نیست؟ در اقتصاد قاعده‌ای به‌عنوان چسبندگی قیمت داریم، در این ۴ سال گذشته کسی ادعا نداشته که قیمت‌ها ارزان شده بلکه ادعا این بوده که جلوی افزایش تورم و گرانی لجام گسیخته گرفته شده است. برای نخستین بار میزان افزایش حقوق کارگران بیش از تورم بوده است. آیا این شاخص‌ها بیانگر افزایش قدرت خرید نیست؟ امروز هیچ کس سؤال نمی‌پرسد که چه کسانی با چه سیاست‌هایی منجر به تورم ۴۰ درصد شدند و باعث شدند اقتصاد ایران کوچک شود. بلکه این سؤال مطرح است که چرا اقتصادی که به ریل برگشته، تندتر حرکت نمی‌کند؟ همین نشان دهنده تغییراتی ملموس نیست؟ سازندگی شاخص‌های کلان اقتصاد نیاز به زمان دارد و در صورتی که به سیاست‌های فعلی این دولت فرصت داده شود، قطعاً در ۴ سال گذشته بستر مناسبی فراهم شده که در آینده به سمتی مطلوب‌تر حرکت خواهد کرد.

نیم نگاه

■ **محمد خوش چهره: تأثیرِ شاخص‌ها بر سفره مردم اصلاً روالی سیاسی نیست و نباید با بازی‌های سیاسی تفسیر شود**

■ **امرالله امینی: اقتصاد هم مثل یک ساختمان، خراب کردنش بسیار راحت است اما برای درست کردنش زمان زیادی لازم است**

■ **هادی حق شناس: در سال ۹۲، مردم تلاش می‌کردند که پول نقد نگه ندارند به این علت که تورم نقطه به نقطه در شهریور ۹۲ به بالای ۴۵ درصد رسید و این تورم منجر شده بود که قیمت سکه تا ۲ میلیون تومان، قیمت ارز تا ۴ هزار تومان و قیمت مسکن و سایر دارایی‌ها افزایش پیدا کند. برای فهم تغییرات، سؤال این است: آیا در سال ۹۵، مردم به دنبال خرید دارایی‌هایی مثل سکه، ارز و زمین هستند تا ارزش پول‌شان حفظ شود؟ یا آیا قیمت سکه که الان حدود یک میلیون و ۲۰۰ هزار تومان است، تغییر محسوسی نسبت به قیمت سال ۹۲ نداشته است؟ آیا قیمت دلار که در دولت قبلی ۳ برابر زیاد شد**

گزارش «ایران» از هوای تازه در صنعت نفت «پسابرجام»

«طلای سیاه»، دور از دسترس کاسبان تحریم

عطیه لباف

پول نفت فروخته شده در دولت گذشته کجا رفت و چه شد؟ میلیاردها دلار از سرمایه ملی که می‌توانست صرف فعالیت‌های عمرانی شود و برای بسیاری از جوانان کشور شغل ایجاد کند، به جیب چه کسانی رفت؟ نزدیک به ۴ سال است که دغدغه دولت، بانک مرکزی و قوه قضاییه پیدا کردن پاسخ این سؤالات و بازگرداندن پول نفت فروخته شده در آن زمان به خزانه امن است. اما کار آسانی نیست. دولت گذشته نفت خام و میعانات گازی کشور را با قیمت‌های مخفف و بدون ضمانتنامه به دست دلالان سپرد و به گمان خودش «تحریم‌ها را دور زده بود.» پول آن بخش از نفت خام هم که دولت مستقیماً به کشورهای آسیایی نظیر هند و چین صادر کرد؛ همان جا در بانک‌های کشور خریدار بلوکه می‌شد. کشور خریدار در بهترین حالت با پول بلوکه نفت خام فروخته شده به ایران وام می‌داد یا اینکه کالاهای بی‌کیفیت خود را به ایران صادر می‌کرد. معادله‌ای دو سر ضرر که اکبر ترکان مشاور رئیس جمهوری آن را روشی «بسیار تحقیرآمیز» می‌داند.

چندی پیش او در گفت‌وگو با روزنامه ایران شرایط فروش نفت خام در اواخر دولت دهم را به تصویر کشید و گفت: «پس از تحریم نفت ایران، فقط هند و چین از ایران نفت می‌خریدند که با روشی «بسیار تحقیرآمیز» انجام می‌شد. به این ترتیب که در دولت گذشته نفت ایران به چین فروخته شد اما پول نقد این نفت که ۲۲ میلیارد دلار است از سوی چین در یک حساب بلوکه می‌شد. چینی‌ها قرار بود معادل این پول یعنی ۲۲ میلیارد دلار به ما وام بدهند که در ابتدا ۴ میلیارد دلار را به عنوان سود وام کسر کردند و برای ۱۸ میلیارد دلار وامی که به ما دادند ۸ درصد هم پول بیمه درنظر گرفتند.»

وی با اشاره به اینکه اکنون ۲۲ میلیارد دلار پول ما در چین وثیقه است، گفته بود «هند نیز پول نفت ما را به دو قسمت می‌کرد، بخشی را به حساب یورویی و بخشی را به حساب روپیه واریز می‌کرد. آن پولی که به حساب یورویی واریز می‌شد، توقیف می‌شد چون نمی‌توانستیم با آن خرید کنیم اما از پولی که در حساب روپیه قرار داشت باید از هند و به قیمت‌هایی که خودشان می‌گفتند کالای هندی بخریم.»

ذینفع دیگر در زمان تحریم ایران کشورهای ترکیه و امارات بودند که «از جابه‌جایی پول ایران منفعت می‌بردند درصدهای بزرگی از پول گیر آنها می‌آمد زیرا ما در بازار، تحریم بودیم و باید با واسطه‌ها خرید می‌کردیم که هزینه‌های بسیار هنگفتی را به خریداران ما تحمیل می‌کردند.»

اما این تمام مشکلات ناشی از تحریم نبود. «دلالان فروش نفت که تنها یکی از آنها بابک زنجانی بود، پول نفت را بردند و خوردند و یک لیوان آب هم روی آن.» این موضوع را وزیر نفت در روزهای اخیر اعلام کرد. اگرچه وزارت نفت دولت یازدهم توانست بخشی از محموله‌هایی که فروش نرفته بود را از دلالان بازپس بگیرد اما ظاهراً تلاش‌های ۴ ساله دولت برای پس گرفتن پول نفت فروخته شده به دست دلالانی نظیر زنجانی بی‌نتیجه بوده است و همچنان این پرونده باید باز بماند. ترکان می‌گوید: در دولت قبل همه دلالانی که کوشش دستگاه‌های اطلاعاتی و امنیتی و اجرایی بیرون کردن آنها بود- یعنی همان‌هایی که وزارت اطلاعات باید دانه دانه آنان را با انبر پیدا می‌کرد و بیرون می‌انداخت- رسماً پشت میز مذاکره آمدند و بدون هیچ پشتوانه‌ای نفت را از وزیر سابق تحویل گرفتند و بردند و فروختند.

بیژن زنگنه فقط در مورد پرونده بابک زنجانی می‌گوید: آقای زنجانی پول ملت را خورد و برد و یک لیوان آب هم روی آن. پول را هم پس نداد. جز این که ما به زور حدود ۲ هزار میلیارد تومان را توانستیم از طریق مصادره اموال بگیریم، اما ایشان ۱۳ تا ۱۴ هزار میلیارد تومان پول کشور و مردم را خورده است و انگار نه انگار و خیلی هم روحیه خوبی دارد. حداکثر دو هزار میلیارد تومان بابت اموال آقای زنجانی به حساب وزارت نفت نوشته‌اند البته باید جنس‌های او را بفروشیم، نمی‌دانیم چقدر از ما بخرند، یکسری از اموال مانند زمین، پروژه ایران زمین، زمین الهیه، هواپیمایی قشم و هتل در قشم را کسی نمی‌خرد، درواقع اسباب دردسر و مشکلات ما شده است.

اگرچه دولت یازدهم دست دلالان نفتی را از این سرمایه ملی کوتاه کرد و با اجرای برجام بخش اعظم پول‌های بلوکه شده را به حساب‌های ایران بازگرداند؛ اما بازگرداندن پول نفت فروخته شده در دولت قبل یکی از دغدغه‌های این دولت و ناشی از بی‌تدبیری دولت قبل بود.

امیرحسین زمانی نیا معاون امور بین‌الملل و بازرگانی وزیر نفت درباره آخرین وضعیت دریافت درآمدهای حاصل از فروش نفت می‌گوید: روزانه بیش از ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه نفت خام فروخته می‌شود که از طریق سیستم بانکی پول آن را دریافت می‌کنیم و این دستاورد برجام است. برجام قفل تحریم‌ها را بازکرد و درآمد حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی را به حساب‌های ایران بازگرداند.

پول صادرات نفت به‌صورت اسکناس یا نقدی به ایران بازنمی گردد، بلکه خطوط اعتباری میان فروشنده و خریدار نفت باز شده و مبادلات میان دو طرف از این طریق انجام می‌شود. به این ترتیب، اگرچه در دوران تحریم، درآمد حاصل از صادرات روزانه یک میلیون بشکه نفت خام، بلوکه می‌شد و امکان دسترسی به آنها وجود نداشت، اما با رفع تحریم‌ها، این موانع برطرف شد.

■ **شرکت ملی نفت، تنها مرجع فروش نفت شد**

دولت قبل تلاش کرد به کمک شرکت‌های خصوصی و افراد حقیقی نفت کشور را بفروشد یا به عبارت دیگر تحریم‌های نفتی را دور بزند. این تلاش برای افزایش درآمدهای کشور اساساً نادرست نبود. شناخت نداشتن دولت از شرایط تحریم و نحوه صحیح فروش نفت کشور وضعیتی را ایجاد کرد که عده ای سودجو توانستند به بهانه تحریم پول نفت را به کشور بازنگردانند.

این تفکر غلط دولت قبل مبنی بر اینکه اگر فروشنده عوض شود می‌توان نفت را فروخت، پای واسطه‌هایی را به عرصه صادرات نفت باز کرد که خیلی از آنها یا پول نفت را بازنگرداندند یا آنکه نتوانستند نفت تحویل گرفته را بفروشند. در این میان شلوغی بازار که واسطه‌ها عامل آن بودند خریداران را محتاط تر کرد و احتمال فروش نفت توسط دلالان را کاهش داد. بنابراین واسطه‌ها برای کشور نتوانستند کاری انجام دهند اما توانستند از این بی‌اطلاعی مسئولان وقت به نفع خودشان سوءاستفاده کنند.

اما با روی کار آمدن دولت یازدهم نوع تفکر به فروش نفت در شرایط تحریم تغییر کرد به طوری که وزارت نفت با این دیدگاه که «اگر شرکت نفت در شرایط موجود نتواند به بعضی از پالایشگاهها نفت بفروشد دلال هم نمی‌تواند» دلال ها را کنار گذاشت و نتیجه آن شد که با حذف دلال ها میزان صادرات نفت ایران بر خلاف تصور عموم بیشتر نیز شد. به اعتقاد دولت یازدهم «تحریم ها دور زدنی نبود»، بلکه باید با آن به شیوه معقولی مقابله می‌شد. شهریور سال ۹۲ بود که زنگنه فهرستی از دلالان و رانت خواران نفتی را برای داوری فرستاد. در همان زمان هم با بیان اهمیت پیگیری وصول پول‌های واریز نشده نفت به خزانه، مسأله وجود دلالان سودجو در صنعت را به بهانه دور زدن تحریم یک موضوع مهم تلقی کرد که باید با آن برخورد قاطعی شود.

در خرداد ماه سال ۹۳ دولت برای فروش مطمئن نفت راهکاری پیش روی خریداران قرار داد. اینکه خریدار مستقیماً وارد مذاکره با شرکت ملی نفت کشور شود. به این ترتیب با احیای برخی از قوانین در این معاملات مستقیم، رانت خواری در فروش نفت به طور کلی قطع شد. زیرا دو شرط توان عملیاتی اجرایی شرکت‌های متقاضی و امکان پرداخت پول نفت که طی سال‌های تحریم از قوانین فروش نفت کشور حذف شده بود می‌توانست حضور متقاضیان غیر واقعی در بازار فروش نفت و فرآورده‌های نفتی را به حداقل ممکن برساند. به عبارت دیگر توان عملیاتی همان اصل آشنایی خریدار با صنعت یا پالایشگر بودن و امکان پرداخت پول، احیا شد. شروطی که تضامین بازپرداخت و ندادن تخفیف‌های غیر معقول زمان دور زدن تحریم‌ها را بازگو می‌کرد.

با اجرای برجام شرایط بهتر نیز شد، به طوری که پول نفت فروخته شده طبق روال عادی خود به کشور بازگشت و حتی پول‌های بلوکه شده به جز موارد خاص که در رهن وام‌های گرفته شده در دولت قبل بود، به کشور بازگشت.

عکس: بلومبرگ

نیم نگاه

■ **پس از تحریم نفت ایران، فقط هند و چین از ایران نفت می‌خریدند که با روشی «بسیار تحقیرآمیز» انجام می‌شد**

■ **تفکر غلط دولت قبل مبنی بر اینکه اگر فروشنده عوض شود می‌توان نفت را فروخت، پای واسطه‌هایی را به عرصه صادرات نفت باز کرد که خیلی از آنها پول نفت را بازنگرداندند**

اخبار

■ **برجام و افزایش ۸۰ درصدی تجارت ایران و آفریقای جنوبی**

رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران و آفریقای جنوبی گفت: برجام در سال ۹۵ حجم مبادلات تجاری ایران و آفریقای جنوبی را در مقایسه با سال ۹۴، ۸۰ درصد افزایش داد. سید مهرداد سیادت نسب در گفت‌وگو با ایرنا افزود: در سال گذشته، ۴۲ میلیون دلار صادرات رسمی از جمهوری اسلامی ایران به آفریقای جنوبی گزارش شده است. وی اضافه کرد: براساس هدف‌گذاری بین مقام‌های ایرانی و آفریقای جنوبی این میزان حجم تجاری میان ۲ کشور تا سال ۲۰۲۰ باید به ۲ میلیارد دلار افزایش یابد.

■ **۷۴۰۵ مگاوات به تولید برق نیروگاه‌ها در دولت یازدهم افزوده شد**

معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی با اشاره به دستاوردهای دولت یازدهم در حوزه انرژی، گفت: در دولت تدبیر و امید هفت هزار و ۴۰۵ مگاوات به ظرفیت تولید برق نیروگاه‌های کشور افزوده شد. هوشنگ فلاحتیان با اشاره به اینکه امسال نیز ۴ هزار مگاوات نیروی برق به نیروی توزیعی شبکه‌های سراسری برق کشور افزوده می‌شود، گفت: بر این اساس، از ابتدای فعالیت دولت یازدهم تا پایان سال ۹۶، در مجموع حدود ۱۱ هزار و ۵۰۰ مگاوات به ظرفیت نیروگاه‌های برق در کشور ایران افزوده می‌شود.

■ **عملیات اکتشاف در ۳۴ پهنه معدنی کشور**

مدیر اکتشاف سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) گفت: با حمایت دولت تدبیر و امید عملیات اکتشاف در ۳۴ پهنه معدنی ۲۷ استان کشور در دست اجراست. به گزارش ایرنا علی اصغرزاده افزود: ایمیدرو اکنون در مناطق مختلف کشور همچون سیستان وبلوچستان، خراسان رضوی، گلستان، مازندران، فارس، کهگیلویه و بویراحمد، چهارمحال وبختیاری، ایلام، کردستان، زنجان، آذربایجان‌غربی و شرقی، خراسان جنوبی، اردبیل و گرگان مشغول عملیات اکتشافی است.

نرخ ارز (تومان)

دلار	۳۷۴۹
یورو	۴۰۶۰
پوند	۴۷۹۴
درهم	۱۰۳۱

سکه و طلا (تومان)

سکه تمام	۱۲۱۷۵۰۰
نیم‌سکه	۶۹۸۰۰۰
ربع سکه	۳۸۳۰۰۰
طلای ۱۸ عیار (گرم)	۱۱۷۹۹۶

بازارجهانی (دلار)

اونس طلا	۱۲۸۲
نفت برنت (بشکه)	۵۵/۱۲
نفت wti (بشکه)	۵۲/۵۷

شاخص بورس

عنوان شاخص	مقدار	تغییر
کل	۷۸۶۵۱	۳۱۱
۳۰ شرکت بزرگ	۳۰۹۱	۱۵
آزاد شناور	۸۶۸۰۲	۳۵۹
بازار اول	۵۴۹۲۹	۱۶۵
بازار دوم	۱۷۲۳۹۳	۹۷۴
صنعت	۶۷۵۶۲	۳۱۸

شاخص بورس‌های جهانی

داو جونز (امریکا)	۲۰۵۲۳
نیکی (ژاپن)	۱۸۴۳۲
فوتسی (انگلیس)	۷۱۳۲
داکس (آلمان)	۱۲۰۲۴
هنگ‌کنگ	۲۳۸۲۵